

**PODIZANJE NOVIH NASADA VINOGRADA U ISTARSKOJ ŽUPANIJ I S
AUTOHTONIM I INTRODUCIRANIM SORTAMA 1994.-2004. GODINE**Đ. PRIBETIĆ¹, Anita Silvana ILAK PERŠURIĆ²¹MIH doo, Poreč
MIH co., Porec²Institut za poljoprivredu i turizam, Poreč
The Institute for Agriculture and Tourism, Porec**SAŽETAK**

U radu je prikazan program podizanja višegodišnjih nasada-vinograda na primjeru jedne županije. Razvojna politika Istarske županije usmjerena je dugoročno ka poljoprivredi i turizmu. Ove dvije grane imaju dug povijesni značaj i nose ekonomsku snagu županije. Ulaskom u Europsku Uniju nametnuti će se propisi koji ograničavaju sadnju svih dugogodišnjih nasada, pa tako i vinograda. Stoga strategija sadnje nasada u narednim godinama i jest prioritet poljoprivredne politike države, a i Istarske županije. Poticajnim mjerama na nivou županije doprinosi se razvoju vinogradarstva. Zbog moguće financijske potpore poljoprivrednicima moguća je i traje obnova i podizanje novih nasada u Istri, što je i prikazano u ovom radu za desetgodišnje razdoblje.

U radu se razmatra nekoliko pitanja: pitanje rasadničarstva, odnosno nepostojanja rasadnika; potražnja, odnosno preferencije poljoprivrednika prema određenim sortama te statističke projekcije podataka o postojećim vinogradima koje navode na hitnost rješavanja nelogičnosti u prikupljanju i obradi podataka.

Ključne riječi: vinogradi, Istarska županija, poljoprivredna politika

UVOD

Na području Istarske županije, već se desetu godinu za redom provodi Program nabave i sufinanciranja sadnog materijala, te su u taj Program uključeni gotovo svi gradovi i općine kroz udruge poljoprivrednih proizvođača.

Realizacija Programa započela je 1994. godine osnivanjem prve poljoprivredne udruge u Istarskoj županiji. Tada je zapravo započela prva realizacija pilot projekta sadnje dugogodišnjih nasada u Istarskoj županiji. Te je godine zainteresiranim poljoprivrednicima prvo-osnovane udruge «Agropadova» besplatno podijeljen sadni materijal.

Ponuđeni model organiziranja poljoprivrednika, kao i sadnja dugogodišnjih nasada, izazvao je kod istih veliki interes i pokrenuo osnivanje novih poljoprivrednih udruženja tako da danas na području Istarske županije djeluje 50-tak poljoprivrednih udruga. Program sadnje dugogodišnjih nasada u svoje je prve tri godine mijenjao modalitet financiranja. Od 1997. do 2003. godine financiranje sadnog materijala provodio se na način da su:

- 1/3 sredstava osiguravali poljoprivrednici,
- 1/3 sredstava je osiguravano iz Proračuna općina i gradova,
- 1/3 sredstava je osiguravano iz Proračuna Istarske županije

S obzirom da je interes poljoprivrednih proizvođača za nabavu sadnog materijala svake godine bio sve veći, a osigurana sredstva općina i gradova kako i županije fiksno određena Proračunom, učešće proizvođača je bilo veće od 1/3 u odnosu na dotadašnje ustaljeno pravilo.

Model se mijenja 2003. godine kada Županija sufinancira podizanje vinograda samo onih subjekata koji su dobili državni poticaj i to s 28.000.00 kn/ha. U 2004. godini ponovno se mijenja način sufinanciranja sadnog materijala na način da Županija Istarska učestvuje u pokrivanju 30% vrijednosti sadnog materijala svih gradova i općina (Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Umag i Vodnjan / Vrsar, Kanfanar, Medulin, Kršan), a s 50% pokriva vrijednost sadnog materijala onih općina u čijim je Proračunu ostvarena manja vrijednost per capita u odnosu na Županijski Proračunski prosjek (3.000.00 kn/glava stanovnika za Bale, Barban, Brtoniglu, Cerovlje, Gračišće, Grožnjan, Lanišće, Ližnjan, Marčanu, Motovun, Oprtalj, Pićan, Rašu, Sveti Lovreč, Svetu Nedjelja, Sv. Petar u šumi, Svetvinčenat, Višnjan, Vižinadu, Žminj, Karojbu, Kaštelir Labince i Fažanu).

Kompletnu koordinaciju izrade planova i nabavu sadnog materijala u početku je vodio Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu Istarske županije. U proteklih šest godina, nabava i raspodjela sadnog materijala povjerena je županijskom poduzeću «MIH» d.o.o. iz Poreča, a manjim dijelom rasadnicima «SKINK» i «DARKO» iz Rovinja.

Promjena poreznog sustava (uvođenje PDV-a) pored poljoprivrednih udruženja u Program nabave i sufinanciranja sadnog materijala sve više uključuje poljoprivredne proizvođače ili njihova registrirana trgovačka društva, odnosno obrte koji su u sustavu PDV-a, iz razloga što se plaćeni PDV ulaganjem u dugogodišnje nasade kroz redovno poslovanje vraća poljoprivredniku.

Program sadnje dugogodišnjih nasada postao je prepoznatljiv ne samo na području Istarske županije, već i na ostalim dijelovima RH, gdje su sličan model prihvatile i ostale Županije (npr. Zagrebačka županija).

PROGRAM NABAVE SADNOG MATERIJALA

U Program sadnje dugogodišnjih nasada uključeno je 30-ak poljoprivrednih udruga s područja Istarske županije i više desetaka fizičkih odnosno pravnih osoba.

U proteklih deset godina Istarska županija je za sufinanciranje sadnog materijala iz svog Proračuna izdvojila 11.742.317.50 kn. Pregled izdataka iz Proračuna Istarske županije za nabavu sadnog materijala od 1994. god do 30. 06. 2004. god. prikazan je na Tablici 1, a količine zasađenog sadnog materijala na Tablici 2.

Tablica 1. Pregled izdataka iz proračuna istarske županije za nabavu sadnog materijala (1994. - 30.06.2004.g.)

Godina	Iznos u kn	Korisnik
1994.	75.000.00	Agropadova
1995.	600.000.00	Agropadova i druge udruge
1996.	924.787.00	Agropadova i druge udruge
1997.	1.300.000.00	Agropadova i druge udruge
1998.	1.493.014.50	Agropadova i druge udruge
1999.	1.500.000.00	Nabava sadnica Mih
2000.	1.000.000.00	Nabava sadnica Mih
2001.	1.100.000.00	Nabava sadnica Mih
2002.	1.100.000.00	Nabava sadnica Mih
2003.	849.516.00	Nabava sadnica Mih
1-06/2004.	1.800.000.00	Nabava sadnica Mih
Ukupno	11.742.317.50	

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu Istarske županije; MIH d.o.o.

Izračun površina po kulturama izveden je na način, da su korištene najčešće vrijednosti za podizanje pojedinih kultura, tako da su izračunom dobivene potrebe sadnog materijala za :

- vinovu lozu 2.5m x 1m = 4000 loznih cijepova/ha
- maslinu 5m x 6m = 333 kom sadnica maslina/ha
- voće (breskva) 4.5m x 3m = 740 sadnica/ha

Ukupna vrijednost nabavljenog sadnog materijala u proteklih deset godina iznosi 41.250.000.00 kuna. Proračunom Istarske županije bilo je osigurano 11.742.317.50 kuna ili 27% nabavne vrijednosti sadnog materijala. One jedinice lokalne samouprave koje su bile u mogućnosti izdvojiti veća financijska sredstava putem svojih Proračuna za pokrivanje troškova nabave sadnog materijala, to su u pravilu redovito i činile. Veći broj općina ima želju za većim izdvajanjem u ovaj Program, no zbog ograničenih sredstava u svom Proračunu nisu u mogućnosti odvojiti veća sredstva. U ovom izlaganju nije kvantificirano učešće jedinica lokalne samouprave.

Tablica 2. Pregled zasađenih loznih cjepova po sortama

Sorta	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Malvazija	110.821	47.500	50.500	50.500	20.000	76.566
Chardonay	10.000	7.000	9.200	7.500	14.000	18.525
Muškat bijeli	10.000	300	-	4.000	2.000	4.000
Muškat žuti	8.000	12.200	5.600	5.300	1.700	5.375
Pinot bijeli	-	1.000	3.800	2.200	25	425
Pinot sivi	3.000	700	2.400	-	-	3.275
Sauvignon	3.100	100	17.050	3.500	3.900	6.870
Verduzzo	-	-	-	-	-	500
Sangiovese	-	-	-	-	-	2.000
Pinot crni	-	-	1.600	1.350	1.025	1.000
Teran	15.000	12.200	12.550	8.950	9.880	-
Refošk	5.000	12.800	57.750	56.000	23.481	82.075
Borgonja	-	6.500	12.000	15.625	4.938	6.639
Cabernet Franc	-	-	2.000	2.800	1.025	6.450
Cabernet Sauvignon	6.100	11.800	9.500	7.400	17.370	59.275
Merlot	2.500	3.350	13.150	13.600	16.500	54.925
Ancellot	-	-	-	-	-	5.475
Alicant Bouchet	-	-	-	-	-	350
Cardinal	500	600	1.800	900	-	1.250
Kraljica vinograda	1.500	600	2.300	250	-	475
Italia	500	600	150	450	100	525
Muškat Hamburg	-	-	-	-	-	225
Matilde	-	-	-	-	-	650
Sultanino	-	-	-	-	-	50
Razne sorte	24.430	15.795	1.300	500	300	-
Ukupno	200.451	133.045	202.650	180.825	116.244	336.900

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu Istarske županije; MIH d.o.o.

Republika Hrvatska putem Ministarstva poljoprivrede i šumarstva provodi Program novčanih poticaja za podizanje novih višegodišnjih nasada. Operativnim Programom u Istarskoj županiji svake se godine dodijeli određena kvota za podizanje voćnjaka i vinograda, a proteklih godina nije u potpunosti realizirana. Razlozi za takovo stanje postoje u određenim uzrocima:

- slaba upućenost poljoprivrednih proizvođača za takav vid poticaja,
- složenost postupka za dobivanje poticaja,

- neriješenog stanja s poljoprivrednim zemljištem,
- usitnjenost posjeda,
- nedefiniranom statusu poljoprivrednog proizvođača (sva poljoprivredna gospodarstva, upisnici poljoprivrednih proizvođača i sl.).

S obzirom na novonastale okolnosti i veća financijska sredstva koja Vlada namjerava izdvojiti za podizanje dugogodišnjih nasada, interes za takav vid poticaja je naglo porastao.

PROGRAM NABAVE I SADNJE VINOVE LOZE

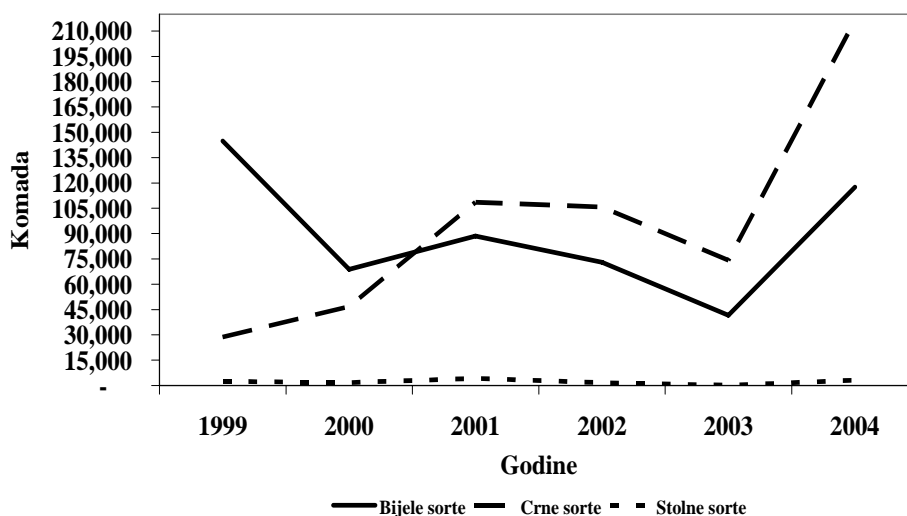
Operativnim programom podizanja vinograda u razdoblju od 2004. do 2007., predviđena je sadnja 13 tisuća hektara novih vinograda, kako bi Republika Hrvatska ulaskom u EU povećala svoju konkurentnost te stvorila nove i marketinški bolje predstavljene tradicionalne vinske marke. Županijski Program poticanja sadnje višegodišnjih nasada potiče interes poljoprivrednika, prvenstveno iz razloga što se u Program mogu uključiti svi zainteresirani koji posjeduju poljoprivredno zemljište bez obzira na status poljoprivrednog gospodarstva (komercijalno, potencijalno komercijalno, nekomercijalno). Sadni materijal se dostavlja MIH-u i potom distribuira putem udruga do poljoprivrednika. Na tako organizirani način zadovoljavaju se skoro sve potrebe za traženim sadnim materijalom. Ovaj model omogućuje jedinicama lokalne samouprave kontrolu nad izdvojenim sredstvima iz Proračuna i neposredan kontakt s proizvođačima.

Mora se napomenuti da uzgoj vinove loze u Istarskoj županiji ima svojih specifičnosti u odnosu na druge krajeve naše zemlje. Izraziti primjer ovih posebnosti su najzastupljenije sorte vinove loze (malvazija, teran, hrvatica, borgonja i sl.) kojih u drugim krajevima naše zemlje i svijeta nema ili su vrlo malo zastupljene. One predstavljaju najznačajnije autohtone sorte u Istarskoj županiji. Iz tih razloga vrlo je teško, a ponekad, gotovo nikako nije moguće nabaviti traženi kultivar u rasadniku. Neki kultivari ne nalaze se na sortnoj listi pa ih nije moguće nabaviti (npr. muškat ruža porečki). Da bi se izbjegli ovi nedostaci ili barem ublažili potrebno je uskladiti postojeće zakone, utvrditi potrebna sredstva i potrebe za određenim vrstama i sortama sadnog materijala barem godinu dana unaprijed kako bi se na vrijeme mogle iste proizvesti.

U razdoblju od 1999. do 2004. najtraženija bijela sorta bila je Malvazija Istarska bijela, koja je ujedno autohtona sorta, a od crnih sorata 1999. najviše je zasađeno Terana (također autohtona sorta), dok je od 2000. prednost preuzeo Refošć. Još uvijek postoje nedoumice u kojoj mjeri Refošć predstavlja autohtonu sortu ili je to podvrsta Terana, međutim uzmemo li u obzir geografski cijeli poluotok (dio teritorija Slovenije) nalazimo Refošć kao sortu uzgajanu tradicionalno u mnogim vinogradima i zaštićenu u Republici Sloveniji kao autohtonu sortu.

U navedenom razdoblju dogodile su se i promjene navika potrošača na tržištu što je za posljedicu imalo uvođenje sorata koje su introducirane iz drugih Europskih zemalja, primjerice Italije i Francuske. U devedesetim godinama (1989-1998.) tržište je tražilo bijela vina, dok je crno vino teško nalazilo kupca. To je rezultiralo sadnjom bijelih sorata (vidi Tablicu 2. i podatke za Malvaziju). Oko 2000. godine na tržištu vina došlo je do većih zahtjeva za crnim vinom, a trend je išao za potrošnjom vina ne-autohtonih sorata. Kako je tržište promijenilo stav prema crnom vinu dijelom i zbog preporuka liječnika i zdravstvenih organizacija da je crno vino dobro za krvožilni sustav to je i potražnja rasla (Grafikon 1). Posljedica ovog trenda jest zamjetan porast zasađenih loznih cijepova crnih sorata, posebice Cabernet Sauvignona i Merlota.

Graf. 1. Odnos posađenih bijelih, crnih i stolnih sorti

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribolov i vodoprivredu Istarske županije; MIH d.o.o.

OGRANIČENJA I POTENCIJALI ZA PODIZANJE DUGOGODIŠNJIH NASADA

Ulaganja u primarnu poljoprivrednu proizvodnju, poglavito u dugogodišnje nasade zahtijevaju velika financijska sredstva po jedinici površine te svakim danom veća ulaganja u poljoprivrednu mehanizaciju i suvremena tehnološka rješenja.

U cilju stavljanja u funkciju poljoprivrednih proizvodnih resursa s kojima raspolaže Istarska županija uz istovremeno uvažavanje tradicije u poljoprivrednoj

proizvodnji ovog podneblja, na nivou Istarske županije 1994. godine pokrenut je Program nabave i sufinanciranja sadnog materijala, koji se realizira u kontinuitetu i koji je postao jedan od prepoznatljivih programa u Istarskoj županiji.

Podaci dati na Tablicama 1. i 2. same za sebe dovoljno govore te u suštini potvrđuju da se ulaganja Proračunskih sredstava u poljoprivredu višestruko multipliciraju, da je naš seljak još uvijek zainteresiran i vezan za poljoprivredu, te da se u poljoprivredi još uvijek može zapošljavati mlada radna snaga (naravno na suvremenim tehnološkim rješenjima).

Ograničenja za programe nabave i sufinanciranja dugogodišnjih nasada na području Istarske županije.

Za razvoj modela nabave i sufinanciranja sadnog materijala, tj. dugogodišnjih nasada u Istarskoj županiji, proizvođači su zatečeni ograničavajućim čimbenicima, koje možemo svrstati u red subjektivne i objektivne prirode. Taksativno ćemo nabrojati neke od tih ograničavajućih čimbenika na razini, koje bi u narednom razdoblju trebalo riješiti kako na županijskom tako i na državnom nivou:

- problem raspolaganja poljoprivrednim zemljištem;
- nesređeno tržište;
- nekontroliran uvoz i promet poljoprivrednim proizvodima;
- visoki PDV u poljoprivredi;
- slaba ili nikakva zainteresiranost banaka za kreditiranje poljoprivrednih programa;
- nedovoljno izgrađena infrastruktura u poljoprivredi (vodo-natapni sustavi, centri za otkup i preradu poljoprivrednih proizvoda i sl.);
- visoke stope premija osiguravajućih društava;
- slabo razvijena rasadničarska proizvodnja i dr.

Na razini obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava postoje sljedeća ograničenja za aktivnije učestvovanje u programima razvoja poljoprivrede i sadnje višegodišnjih nasada:

- nedorečenost, neizgrađenost i nedefiniranost subjekata poljoprivredne proizvodnje (komercijalna, potencijalno komercijalna i nekomercijalna gospodarstva);
- velik broj članova domaćinstava sa dvojnim zanimanjem i usitnjenim posjedom;
- niska razina znanja i mogućnost korištenja suvremene tehnologije;
- zastarjelost mehanizacije i sl.

Pored financijskih poteškoća u realizaciji Programa, poteškoće su i u nabavi odgovarajućeg sadnog materijala s obzirom na specifične potrebe za odgovarajućim sortama maslina, pa i vinove loze. Obzirom da u Republici Hrvatskoj rasadničarska proizvodnja ne zadovoljava potrebe, veći se dio sadnica nabavlja iz uvoza (Italija, Slovenija).

Potencijali programa nabave i sufinanciranja dugogodišnjih nasada na području Istarske županije.

U cilju što bržeg osposobljavanja domaćih proizvođača za proizvodnju potrebnih količina sadnica osnovana je specijalizirana udruga rasadničara Istre i poljoprivrednicima dodijeljeno iz «Fonda za razvoj poljoprivrede i agro-turizma Istre» više namjenskih kredita za izgradnju objekata za rasadničarsku proizvodnju, podizanje matičnih nasada, sadnju podloga i ostalog nužnog potrebnog da se ova proizvodnja uhoda i tehnološki i financijski stabilizira.

Razmatrajući sve navedeno postavlja se pitanje opravdanosti modela Programa nabave i financiranja sadnog materijala, ali trenutno se ne nudi drukčiji model i rješenja. Postoje razmišljanja da bi se financiranju sadnog materijala trebalo pristupiti po modelu poticaja višegodišnjih nasada koje provodi Ministarstvo poljoprivrede i šumarstva. Prema tom programu mogu se donijeti određeni zaključci.

Poljoprivredna proizvodnja u Istarskoj županiji još je uvijek nedostatna i za ilustraciju navodimo primjer vinogradarske proizvodnje. Na tablici 3. prikazani su pokazatelji vinogradarske proizvodnje u Istarskoj županiji prema popisu poljoprivrede 1. lipnja 2003. godine i podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske za 2003. godinu i podacima Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske za 2003. godinu.

Tablica 3. Površine vinograda i broj trsova u Istarskoj županiji 2003.

Površine vinograda i broj trsova (2003)	Popis poljoprivrede		Državni zavod za stat.	
	Popis OPG	Poslovni subjekti	Popis OPG	Poslovni subjekti
Ukupna površina ha	2.651.98	381	5.450	396
Rodna površina ha	2.608.25	371	5.299	363
Ukupan broj trsova, komada	9.439.000	1.378.508	21.214.910	1.417.000
Broj trsova sposobnih za rod, kom.	9.278.000	1.332.496	20.539.970	1.360.000
Plantaže, ukupna površina, ha	1.958.23
Plantaže, rodna površina, ha	1.918.08
Plantaže, ukupan broj trsova, tisuće	6.817
Plantaže, broj trsova sposobnih za rod, u tisućama	6.682

Izvor: MIH, DZS, (za oznaku .. nema podataka)

U Istarskoj županiji prema popisu poljoprivrede (1. lipanj 2003.) poljoprivredna gospodarstva imala su sa poslovnim subjektima ukupno 3.032.98 ha vinograda, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku ukupno 5.846 ha vinograda. Promatrajući prosječan vijek trajanja (amortizacije) vinograda od 30 godina proizlazi da bi samo s osnova proste reprodukcije trebalo saditi od 101 do 195 ha vinograda godišnje (ili s prosjekom od ukupno 4.439 ha, godišnje bi trebalo podizati 148 ha vinograda ili 591.933 lozna cijepa). S obzirom na nadolazeće europske integracije, a pri tome razmatrajući ulazne kvote trebali bi imati zasađenih bar 10.000 ha vinograda. Za takav razvoj i uz pretpostavku da bi se vinogradi podizali do 2008. godine da bi postigli zacrtani cilj od 10.000 ha vinograda potrebno bi bilo podizati 1.525 ha vinograda godišnje, 150 ha za prostu reprodukciju kako bi se zadržalo na 4.500 ha, a 1.375 ha bilo bi potrebno saditi novih vinograda da bi se povećala proizvodna za preostalih 5.500 ha.

ZAKLJUČAK

Navedeni podaci pokazuju da jedan izdvojeni segment biljne proizvodnje – vinogradarstvo ukazuje na važnost ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju. U razdoblju od 1999. do 2004. najtraženija bijela sorta bila je Malvazija Istarska bijela, koja je ujedno autohtona sorta, a od crnih sorata najviše je zasađeno Refoška. Od introduciranih bijelih sorata najviše je zasađeno Chardonnay-a, dok je od crnih sorata najčešće sađen Cabernet Sauvignon i Merlot.

Ulaskom u Europsku uniju izvjesno je da poljoprivreda bez dostatnih ulaganja postaje ograničavajući čimbenik u cjelokupnom privrednom razvoju. Stoga je nužno i u narednim godinama poticati potrebu za sadnim materijalom te prikladnim mjerama i programima poljoprivredne politike usmjeriti sredstva učinkovito na podizanje novih trajnih nasada. Pozitivna iskustva u Istarskoj županiji mogu poslužiti kao primjer razvoja vinogradarstva i dugoročno poljoprivrede uopće. To potvrđuju i sami poljoprivredni proizvođači koji su stekli povjerenje program podizanja novih nasada. Stoga ostaje na županijskoj upravi da programe i dalje provodi i kvalitativno ih dorađuje i na Ministarstvu poljoprivrede da dosljedno provodi državni Operativni program podizanja trajnih nasada.

SETTING NEW VINEYARDS WITH AUTOCHTONOUS AND INTRODUCED WINEGRAPE VARIETIES IN ISTRA COUNTY FROM 1994. TILL 2004.

SUMMARY

This paper presents a program for establishing long term plantations-vineyards, an example on the County level. The

development policy of Istra County is directed in long term sense to agricultural and tourism development. These two branches have a long cultural heritage and are base of the economic strength.

By accessing in to the European Union, Croatia should oblige new laws and plantations establishment, particularly vineyards too. Therefore a strategy of planting in the forthcoming years is a priority of State and County policy. Through subvention measures a County can enhance viticulture development. Based on sufficient financial support to farmers the renewal of existing vineyards and establishment on new ones are possible in Istra, what will be showed in this paper for the last decade.

This paper refers to several questions: the question of transplanting or non-existent nursery gardens, demand for certain grape varieties, considering farmers preferences to varieties, and statistical data projections of vineyards, respectively the inconsistent way of gathering and processing data giving nonconsistent results.

Key words: vineyards, Istra County, agricultural policy

LITERATURA - REFERENCES

1. Ivezic, Marija; Raspudic, Emilija; Lamberti, Franco; Pribetić, Đanfranko (2002): Xiphinema spp. in vineyards of Istra Peninsula in Croatia. // *Helminthologia*. 39 (2); 119-120.
2. Ilak Peršurić Anita Silvana, Peršurić, Đ., Gluhić, D. (2006): Istraživanje bioraznolikosti Malvazije Istarske bijele temeljem OIV parametara, *Sjemenarstvo* 3 (23):255-272
3. Ružić, P., Ilak Peršurić, Anita Silvana, Milohanović, A. (2005): Tourist preferences for Istrian Malvasia, *Hotellink* 6(6):298-350
4. Ilak Peršurić A.S., Oplanić, M., Peršurić, Đ., Gluhić, D. (2005): Ekonomska analiza proizvodnje stolnog grožđa, *Zbornik radova sa XL. Znanstvenog skupa hrvatskih agronoma*, str. 109-111, HAD, Zagreb
5. Peršurić, Đ., Sladonja, B., Milić, A., Bršćić, K., Šetić, E., Ilak Peršurić A.S. Gluhić, D., Poljuha, D. (2004): Gospodarska i genetska valorizacija autohtonih populacija vinove loze i masline u Istri, *Sjemenarstvo* 5/6, god. 21. str. 261-266
6. Ilak Peršurić, A.S., Matun, M. (2000): Agricultural Policy in Croatia and Food Prices, *Zbornik radova na CD-romu, XXXVIII Brazilian Congress of Rural Economy and Sociology*, Rio de Janeiro, Brazil

Adrese autora - Authors' addresses:

mr. sc. Đanfranko Pribetić
MIH d.o.o.
Obala M. Tita 21, 52440 Poreč

dr. sc. Anita Silvana Ilak Peršurić
Institut za poljoprivredu i turizam
Karla Huguesa 8, 52449 Poreč
E-mail: anita@iptpo.hr

Primljeno-Received:

17. 05. 2006.